

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
- BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nax. Augenfeld & Emorie Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-köru).
Prețul inserțiilor: o serie
garnoad pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invoi-
ială. — RECLAME pe pagina
9-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

"GAZETA" iese în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Ca dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 8 cor. — Un exam-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 98.

Brașov, Joi 3 (16) Mai

1907.

Zilele de redeșteptare.

Aniversarea de azi ne amintește zilele mărețe și în veci neuitate de redeșteptare națională dela 3/15 Mai, când poporul român adunat în număr foarte mare pe câmpul libertății, în preajma Blajului, s'a manifestat în mod pactic dorința și voința, de a fi liber și egal îndreptățit cu popoarele conlocuitoare din patrie. Vremuri de mare avânt și însuflețire de cari ne despart cincizeci și nouă de ani!

Cine ar fi crezut odinioară că după acest interval de aproape șase decenii, scurt ce e drept în viața unui popor, dar cu privire la timpul și împrejurările extraordinare ale veacurilor de progres și de civilizațiune destul de considerabil, cauza cea mare a libertății și a egalei îndreptățiri a poporului nostru va progresa așa de puțin, ba că în parte va stagna chiar cu totul?

Multe au contribuit la aceasta stare de lucruri. Timpul a fost extraordinar, dar împrejurările au fost și mai extraordinare și cum nu se poate mai dificile, și continuă a fi și astăzi încă pentru mersul dezvoltării poporului nostru mult cercat de soarte.

O deosebire mare în dezvoltarea noastră semiseculară vom găsi totuși de pildă dacă vom asemăna numărul de azi al școalelor, ce le numim încă ale noastre, cu numărul școalelor ce le aveam pe atunci. Adevărat că activitatea și stăruința zeloasă a anilor a dat un puternic avânt institutelor noastre de învățământ.

Dar ce mare distanță între dispoziția sufletelor de pe vremile acelea și dispoziția noastră de azi. Atunci aveam încă foarte puțin, dar eram de credința firmă că vom câștiga totul. Astăzi avem mai mult din roadele muncii noastre în agrul culturii naționale, dar ne chinușcă grijile, că ce avem putem pierde, ne tormentează temerea că tot ce am clădit în aproape șasezeci de ani este amenințat a fi sdruncinat și dărâmat de dușmănia vitregei sorți, care pare a nu vrea

să se deslipească de noi nici în veacul al douăzecilea.

De ce a trebuit să fie așa, de ce nu ne este dat și nouă a ne bucura de viața noastră?

Nu vom încerca a pătrunde în tainicul nostru destin. Să ne aducem aminte însă în aceste momente de puterea cea mare ce a făcut ca cu toate inichitățile veacurilor să ne putem susține limba și naționalitatea și să putem pretinde și noi Români a fi priviți și recunoscuți ca un puternic element de cultură al acestei țări!

Este puterea magică a iubirii dintre frați, care se exprimă în deviza ce ne-a condus în timpul redeșteptării noastre naționale, sfânta legătură între frați cu hotărârea de a lupta umăr la umăr pentru a-și croi o soartă mai bună.

Am avut un vis frumos că va ajunge și poporul nostru a se bucura de drepturi egale naționale cu popoarele conlocuitoare și a emula cu ele pe terenul culturii și al progresului. Acest vis e încă departe de realizarea lui.

Neputincioase și zadarnice vor rămânea toate năzuințele de a face să fim respectați, dacă nu vom învăța din pătaniile istoriei noastre, că numai uniți în cugete și în simțiri, numai prin concentrarea și încordarea tuturor puterilor vom putea dobândi rezultate bune și prielnice pentru viitoarea noastră dezvoltare.

Imaginea, ce ne-o revoacă în memorie zilele de redeșteptare, ne încurajează de a nu șovăi, ci a persevera în apărarea limbei și a culturii noastre românești.

Din dieta ungară. În ședința de Luni a dietei ungare s'a declarat de verificat mandatul de deputat al d-lui Dr. George Popovici, ales în cercul Lugojului și s'a declarat încheiată cercetarea disciplinară făcută biroului stenografilor în chestia cunoscutelor versuri cetite în Camera prin d-deputat Alexandru Vaida, constatându-se că biroul stenografilor n'a comis nici o neregularitate atunci, când a dat să se

tipărească versurile, ca cetite în Camera. După aceasta a luat cuvântul ministrul de comerț Francisc Kossuth, prezentând un raport în chestia repausului dominical în orașul Fiume și în comuna Susák și următoarele patru proiecte de lege: 1) Despre concesionarea trenului vicinal Făgăraș—Brașov; 2) în chestia concesionării trenului vicinal din Valea Dravei în Slavonia și a trenului vicinal dintre Belisce și Eszék și a trenului vicinal dintre Moslavina și Vörösmajor; 3) despre pragmatica amplexării dela căile ferate; 4) despre regularea salarizării amplexării căilor ferate plătiți cu anul. Raportul și proiectele de legi s'au transpus comisiunilor respective.

A urmat apoi la desbatere proiectul de lege despre protecționarea din partea statului a clădirii de case pe seama muncitorilor. La desbaterea generală a luat cuvântul dep. I. Maniu, declarând că primește proiectul. Proiectul a fost apoi votat în general și în special.

În ședința de ieri, Marți, a dietei s'a început desbaterea proiectului despre regularea raporturilor de drept dintre agronomii și servitorii aplicați în agricultură. Dep. Hollo primește proiectul în general și propune ca discuția pe paragrafi să se amâne până după Rosalii. Socialistul V. Mezöffi vorbește contra proiectului. Ședința se încheie apoi.

Astăzi dieta n'a ținut ședință din cauza deschiderii expoziției din Cinci-Biserici. Proxima ședință mâine, Joi.

Sinodale bisericești gr. or. române.

Sinodul arhidiecezan.

Ședința II. în 1/4 Mai 1907.

Se începe la oarele 10 a. m. Președinte I. P. S. Metropolitul I. Meșianu, notar Dr. G. Proca.

După autentificarea procesului verbal al primei ședințe și după acordarea de concedii deputaților I. cav. de Pușcariu, Sergiu Median, Vasile Almășan, Galacteon Șagău, G. Dănilă, N. Garoiu, Dr. Oprea, Dr. Papiu și I. Papiu, și după prezentarea mai multor petițiuni I. P. Sa d-nul arhiepiscop și metropolit face o propunere, motivată pe lung cu privire la adaptarea și completarea actualului seminar. Propunerea e salutăată cu aplauze din partea deputaților sinodali și se transpune comisiunii organizatoare.

Dep. Dr. P. Șpan face 2 propuneri: 1) prima privește eternizarea faptului istoric, că în anul acesta pentru prima oară s'a învocat ajutorul Duhului Sfânt asupra lucrării sinodului, în biserica cea nou zid-

curcubeu. Raze palide de lumină tremurau până cătră Pleiade și Orion.

Centrul manifestației era la Nordul magnetic.

Observațiile înșirate în șirele precedente sunt extrem de semnificative și constituie o problemă a viitorului de a statorni nexul adevărat, ce există între activitatea solară și fenomenele de acest soi ale globului terestru.

Fenomene geologice. Pentru studiile mele particulare mi-am încrestat și alte constatări, din cari reproduc pe ale abate-lui-astronom Moreux, din Bourges (Francia):

»Patru Pete — scria Moreux cătră Societatea Astronomică din Francia — din cari două foarte importante, au fost vizibile în 30 Martie 1903. Prima a fost zărită în 23 Martie. În 27 am putut-o desemna, prezentând tipul clasic descris de Secchi, cu umbră și penumbră destul de regulată.

»Petele produc, în general, curenți telurici în globul nostru.

»În fine, se cuvine să atragem atențiunea asupra unor fenomene de alt soi, ce par a sta în legătură cu petele: degajamentele gazeose repentine din scobiturile miniere.

»Deja în 1901, pe timpul trecerii pe-tei celei mari prin meridianul central, Van

dită a catedralei. 2) a doua privește reîn-ființarea reuniunilor învățătoresci. Propunerea primă se transpune comisiunii bisericești, ear a doua comisiunii școlare.

La ordinea zilei urmează raportul comisiunii verificatoare.

Dr. D. Ștefan aduce la cunoștința sinodului că cele 2 locuri vacante de deputați sinodali în cercurile Turda și Alba-Iulia s'au întregit conform tuturor cerințelor legale prin alegerea deputaților Iovian Murășan din cler la Turda și a lui Ioachim Fulea mirean la Alba-Iulia. Alegerea lor se verifică.

La ordinea zilei urmează referada comisiunii organizatoare asupra raportului conzistoriului arhidiecezan plenar. Referent Dr. Vecerde. Partea introductivă din raport despre sfințirea catedralei în Duminica Samarinenții din 1906, punctul despre monografia catedralei, despre statul personal, esibite, despre executarea concluzelor congresuale și sinodale la propunerea comisiunii se iau spre știre, dându-se conzistoriului arhidiecezan înviațiunii cu privire la inactivarea fundațiunii fericitului Nicolae Vlad.

La ordinea zilei urmează referada comisiunii bisericești asupra raportului senatului bisericesc. Referent deputatul V. Domșa. Punctele despre starea clerului, despre mișcarea populațiunii, despre institutul teologic arhidiecezan se iau spre știre cu adausul făcut de Dr. Șpan, ca în comisiunea de examinare pentru candidații de preoție să fie numite și persoane, afară de gremiul conzistorial, cunoscute ca specialiști în materie de teologie. Afacerile de natură disciplinară și dotațiunile parohiale se iau spre știre.

Raportul comisiunii școlare. Referent Dr. P. Șpan. Punctele privitoare la starea învățământului la școlile medii din Brașov și Brad și la școala comercială din Brașov să iau la cunoștință. Se exprimă apoi dorința ca grădinele școlare să fie mai bine întreținute și îngrijite.

La discuția ce s'a ivit asupra bibliotecilor populare și școlare iau parte P. C. S. Dr. I. Pușcar, P. Cozma, Dr. I. Stroia, N. Bogdan. Se primește propunerea comisiunii școlare, ca acele biblioteci să fie astfel organizate, ca să poată servi atât publicului adult, cât și școlari, punând la dispoziție cărți corespunzătoare cerințelor și vârstei cetitorilor. Raportorul Dr. Șpan atinge și chestia catehizației — spunând că ea lasă de dorit. Importanța acestei chestiuni, fiind destul de evidentă, iau parte la discuție d-nii N. Borzea, Dr. Stroia, R. Furdui, V. Damian și se ajunge la înțelegerea că învățământul religios să fie pre-

de Broeck, secretarul Societății Belgiane de Geologie, imi aminti precauțiunile luate în Belgia, atunci ca și acuma, în vederea înlăturării eventualelor nenorociri. Pe aiurea au căzut mai mult de 100 victime: 87 în Cardiff, 21 în Silezia.

»In aceleași zile, mina din Saxonia, a fost complet incendiată prin o explozie de gaz, ce a secerat trei jertfe omenești.

În cursul lunii Mart 1906 s'a manifestat o recrudescență remarcabilă a activității solare, tradusă prin schimbări violente a suprafeței Soarelui.

Până în 7 a lunii nu s'a zărit nici un grup important. La această dată s'a ivit la bordul oriental un nucleu acoperind 203 milionimi ale emisferei și progresând până în 10. Deja departe de bord nucleul se prezentă încunjurat de o regiune faculară extinsă.

În jumătatea a doua a lunii s'au ivit perturbații și mai mari.

Ei bine în 10 Martie s'a întâmplat catastrofa fără păreche în minele de la Courrières, aproape de canalul La Manche. Victime 1300 mineri, trecând prin toate chinurile infernului.

Lumea a rămas uimită nu numai de nenorocirea, de recordul maxim antropofag al cavernei Intuocate, ci și de întam-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pandaemonium.

— Activitatea solară și fenomene geofizice. —

— Fine. —

În 10 Faur Societatea Astronomică din Francia¹⁾ fu avizată că o perturbație magnetică foarte intensă a agitat toate busolele Observatoarelor din Francia, Anglia, Belgia, Germania, Italia, Spania etc. Câteva zile mai în urmă s'a știut, că tot astfel s'a întâmplat în Statele-Unite și prin multe alte țări. La Observatoriul magnetic din parcul Saint-Maur, lângă Paris, acul declinațiunii, ale cărui oscilațiuni zilnice mijlocii abia fac câteva minute, începu să salte și în curs de 24 ore se abătu la digresiuni de 1 grad și jumătate în amplitudă. O depeșă dela Pic-du-Midi semnală că perturbațiunea și acolo a trecut de un grad. La observatoriul din Kew, lângă Londra, în 9 la orele 8 și 19 minute de seara, acul magnetic salta spre vest până la 57', punct extrem, atins la 8 h 34 m. Apoi reveni spre răsărit percurgând un unghiu de 1° 13', ce-l atinse la 8 h 45 m.

¹⁾ Bulletin de la Société Astronomique de France, Paris, 1907, 154—8.

¹⁾ Grupul principal de pete solare, ce a trecut prin meridian în 9 Faur, cuprindea o regiune de 17 ori mai lungă decât diametrul pământului, de 216.000 km. Peata cea mare a grupului măsoara 48.400 km. în diametru, adică de patru ori diametrul pământului.

dat de preoți și unde nu se poate de ei să fie predat de învățători. Condiția de căpetenie trebuie să fie ca *întreg învățământul să fie pătruns de spiritul religios.*

Fiind timpul înaintat și anunțându-se proxima ședință pe mâine la orele 10, ședința se ridică la orele 1 din zi.

Raportor.

Sinodul diecezei Aradului.

Duminecă la orele 12 din zi s'a deschis sinodul diecezei Aradului printr'un discurs rostit de P. S. Sa episcopul Ioan Papp în care apreciază situațiunea gravă ce s'a creat școalelor confesionale prin votarea proiectului Apponyi. Din importantul discurs al P. S. Sale vom reproduce părțile mai esențiale în numărul popular de mâine al Gazetei.

În ședința de *Luni*, 13 Mai n., după verificarea unor mandate și după cetirea rapoartelor konzistoriilor din Arad și Oradea-mare s'a decis la propunerea dep. M. Veliciu a se ținea o conferință intimă. Redeschizându-se ședința publică dep. V. Goldăș dă cetire următoarei rezoluțiuni, care se primește unanim :

»Având în vedere faptul, că dispozițiile proiectului de lege despre raporturile de drept ale școalelor populare elementare și despre dotațiunea învățătorilor populari dela școalele confesionale și comunale vătămă adânc drepturile autonome ale bisericești noastre gr. or. române, cari au fost garantate prin articolul de lege IX din 1868 și prin Statutul organic, alcătuit în temeiul legii suspendate și sancționat prin înșasi subscrierea M. S. Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I. pe lângă contrasemnarea ministrului constituțional de atunci, de culte și instrucțiune publică baronul Iosif Eötvös ;

»Considerând, că acest proiect de lege 44 din 1868, în care toate confesiunile din țară sunt îndreptățite a înființa și susține școale de ori ce categorii cu dreptul de a dispune independent despre limba de propunere în aceleași școale ;

»Considerând, că același proiect de lege este în contradicție cu dispozițiunile și spiritul articolului de lege XX din 1848, prin care s'a enunțat principiul, că statul este dator a oferi tuturor confesiunilor recipiate mijloacele materiale de lipsă pentru provederea trebuințelor lor școlare și bisericești fără a pretinde în schimb pentru aceasta știrbirea drepturilor autonome ale acelor confesiuni, ci tocmai dimpotrivă cu scopul de a fortifica acele drepturi, care principiu se află cuprins și în punctul VIII al dispozițiunilor generale din Statutul organic al bisericești noastre, căreia și prin această dispoziție i s'a recunoscut dreptul de a recurge în caz de lipsă la ajutorul statului pentru provederea trebuințelor sale bisericești și școlare, fără a se vătăma prin aceasta celelalte drepturi ale bisericești noastre garantate prin același Statut organic ;

»Având în vedere, că prin propunerea limbii maghiare în măsura contemplată prin acest proiect de lege în școalele cu elevii nemaghiari pe de o parte se împiedecă cultivarea acestora în limba lor maternă și li se îngreunează, ba li se face aproape imposibilă însușirea cunoștințelor de lipsă pentru împrejurările lor de viață, pe de altă parte se produce nedreptatea vătămătoare simțămintelor patriotice că unor popoare ale statului prin impedimentul unei a doua limbi li se îngreunează cultivarea, câtă vreme acei fi ai țării, a

plarea misterioasă, aproape neexplicabilă a catastrofei. Era aproape de necrezut, ca pe lângă perfecțiunea de azi a tehnicii și a științelor fizice — să poată urma astfel de nenorociri.

În anul prezent, avem de înregistrat catastrofele miniere de la Saarbrücken și Forbach (Germania). Îndeosebi mina de la Forbach era de model, în care nu s'a întâmplat nici odată ceva nenorocire. Până acum.

S'a discutat mult asupra cauzei acestor fenomene. Mai probabilă mi-se pare părerea astronomului E. W. Maunder de la observatoriul din Greenwich. Cercetările acestuia par a dovedi, că perturbațiile magnetice se ivesc de ordinar, când vr'un grup de pete considerabile ajung la meridianul central al Soarelui. Apoi acul magnetic are tendință de a salta din nou după 27 de zile, adică după o revoluție sinodică a Soarelui, fie că petele au rămas vizibile, fie că nu au rămas. Tot astfel pare, că unele regiuni solare sunt mai capabile de a produce perturbații, decât altele. Înmulțirea și perfecționarea observațiilor ne întăresc din ce în ce convingerea, că Soarele nu susține Pământul numai prin forța gravitației, lumii-

cărora limbă maternă este limba maghiară se bucură de dreptul de a se cultiva exclusiv în limba lor maternă, și astfel li se crează situațiunea privilegiată de a putea întrece în cultură celelalte popoare din patrie ;

»Considerând, că punctul de mănecare al proiectului de sub întrebare este aceeași axiomă, că limba oficială a statului trebuie să fie exclusiv folosită pe toate treptele instituțiilor publice, referitoare la administrațiune și justiție, precum și la toate celelalte instituțiuni ale statului și că prin urmare cetățenii, cari nu posedă acea limbă, chiar prin această împrejurare pot să sufere detriment în interesele lor publice și private, din care axiomă în chip firesc, urmează apoi aparența dreptății acelei afirmațiuni, că pe de o parte ar fi interes de stat, ca toți cetățenii țării să-și însușească limba maghiară, pe de altă parte fiecărui cetățean în interesul său propriu nu numai trebuie să i se ofere posibilitatea de a-și însuși limba oficială a statului, ci toate școalele populare ale țării trebuiesc puse exclusiv în serviciul acestui scop cu vătămarea chemării propusă a școalei populare, câtă vreme dreptul tuturor popoarelor de a fi și a trăi după firea lor specifică în limba lor proprie nu este numai un drept dumnezeesc și firesc, dar mai ales față de poporul românesc din care partea cea mai mare o constituiesc credincioșii sfintei noastre biserice ; acest drept a fost garantat nu numai prin un șir de rescripte și rezoluțiuni ale M. Sale Împăratului și Regelui nostru Francisc Iosif I, nu numai prin adresele către tron ale dietelor din timpul provizoratului, când se cerea restituirea constituțiunei, pe motivul, că acea constituțiune va curma nemulțumirile și pe temeiul egalității de drepturi va produce înțelegere între diferitele popoare ale patriei, având să asigure pe deplin și cultivarea intereselor naționale și culturale ale cetățenilor nemaghiari ai țării, dar a fost asigurat și în special prin legea art. XLIV din 1878, care este și trebuie privită ca o astfel de lege fundamentală a statului, ce nu poate fi schimbată unilateral prin alte legi ulterioare fără învoirea tuturor celor interesați, adică și a popoarelor nemaghiare din patrie, ceea ce însă de fapt se face prin proiectul de sub întrebare :

»Sinodul eparchial al diecezei gr. or. române al Aradului protestează cu toată energia în contra tendințelor acestui proiect de lege, aduce omagiile sale și adăncă sa mulțumită P. Sfințiilor episcopi și în deosebi P. S. Sale părintelui episcop diecezan I. I. Papp pentru atitudinea vrednică și bărbătească ce și cu această ocaziune a dovedit întru apărarea intereselor sfintei noastre biserice ;

»Iar după ce protestările credincioșilor bisericești noastre ridicate într'un șir de adunări populare, apoi în corporațiunile parohiale și protopresbiterale, nici reprezentățiunea episcopatului bisericești gr. or. române din metropolie, adresată guvernului și camerei deputațiilor, nici expunerile și solicitările mai multor membri ai camerei deputațiilor, cari au reprezentat acolo interesele sfintei noastre bisericești și ale cetățenilor aparținători aceluia nu au putut împiedeca votarea acestui proiect de lege în camera deputațiilor, pe cum nici vorbirile temeinice ale Preșințiilor noastre episcopice ținute în casa magnaților n'au putut împiedeca primirea lui din partea majorității acestei case, sinodul eparchial întru apărarea autonomiei bisericești și școlare a bisericești gr. or. rom. din Ungaria și Tran-

nei și a căldurii, ei-l dominează și prin iradiții electrice și magnetice și prin manifestări, a căror natură nu o cunoaștem încă. Iată de câțiva ani, fenomenele sismice și vulcanice sunt mai dese și mai înfricoșate; exploziile, catastrofele miniere mai frecvente, sezoanele incoherente. Astă iarnă prin Ianuarie s'au semnalat furtuni electrice ca în toții verii, urmate de ninsoiri sdravene. Valuri de frig au alergat peste Europa întreagă și până în Africa. Salturi în presiunea barometrică dela 800 mm. la 720 mm.

Motorul tuturor acestor anomalii meteorologice, sismice și vulcanice, cu un cuvânt geofizice, ce poate fi altul, decât Soarele ?

Geoagiu, 29 April 1907.

Gavr. Todică.

Geoagiu, 13 Mai n. 1907.

Se constată, cu multă îngrijorare, relațiile meteorologice anormale, ce domnesc în primăvara de față. După înghețurile și vânturile reci din April, urmează brusc fără nici o tranziție, căldurile dogoritoare de Mai.

Dar isvorul prim al tuturor schimbărilor meteorologice e Soarele, marele guvernator al lumilor, ce rotează în jurul lui.

silvania, oare cum și întru apărarea intereselor naționale culturale și materiale ale credincioșilor aparținători acelei bisericești, nu mai puțin în interesul înțelegerii și pacinice împreună viețuirii între diferitele popoare ale statului ungar, deci din considerațiuni patriotice bineînțelese, roagă episcopatul bisericești gr. or. române ca în considerarea înaltei lui datorințe de a folosi toate mijloacele constituționale pentru delăturarea primejdiei ce amenință biserica noastră și interesele culturale ale credincioșilor ei, să recurgă la înțelepciunea și părinteasca iubire a celui alt factor legislativ, la purtătorul coroanei sfântului Ștefan, Prea Gloriosul nostru Împărat și rege apostolic Francisc Iosif I rugându-l în numele bisericești gr. or. române și în numele poporului aparținător acestei bisericești, să se indure prea grațios a denega sancționarea proiectului de lege privitor, proiectele de lege despre ajutorarea școalelor populare elementare și despre dotațiunea învățătorilor populari de la școalele confesionale și comunale.

Acest conclud se comunică fără amânare Veneratelor Sinoade eparchiale din archidieceză și dieceza Caransebeșului.

Sinodul diecezei Caransebeșului s'a deschis de asemenea *Duminecă* printr'un discurs rostit de P. S. Sa episcopul Nicolae Popea, pe care îl vom publica în numărul de mâine.

După aceea s'au ales comisiile sinodale, cărora li-s'au împărțit spre studiere actele sinodale.

Vorbirea Metropolitului Dr. Victor Mihalyi.

— rostită în ședința de la 10 Mai n. a Camerei Magnaților. —

(Fine.)

Ministrul de instrucție nu dă voie ca un învățător-adjunct să poată conduce în o școală, o clasă numai singur, ceea ce constituie o nouă sarcină grea și fatală.

Până la 1893 comunele bisericești se îngrijiau singure de dotarea cantonilor, — la 1893 vine articolul de lege XXVI despre instrucția primară și-și extinde dispozițiile din § 142 cari normează salariul învățătorilor ordinari și ajutători — și asupra învățătorilor ordinari și ajutători dela școlile susținute de către confesiuni.

Prin această lege dela 1893 dreptul confesiunilor de a hotări ele asupra salariilor învățătorilor dela școalele primare din orice sat, fie cât de mic, e evident că trece asupra guvernului care dă ajutor școalelor. Împrejurarea aceasta, credeți-mă d-lor magnați, a provocat o decadentă însemnată în procesul de dezvoltare naturală a puterii comunelor bisericești. Dați-mi voie ca să nu mai motivez pe larg această afirmare a mea, căci sunt convins că despre veracitatea ei s'a putut încredința fiecare din D-voastră, care a avut ocazia să cunoască de aproape anumite nizuințe cari ieșiau tot mai mult la iveală și și anume ce nizuințe ? Nizuința de a muta sarcinile legate de susținerea școlilor, de pe umeri susținătorilor pe umeri vistieriei statului. Și dispozițiile articolului de lege XXVI din 1893 aceasta au adus-o cu sine, după părerea și după convingerea mea.

Sarcinile acestea pe cari le-a impus legea dela 1893 tuturor bisericeștilor sărace,

Ei bine, paralel cu dezvoltarea anormală a temperaturii la noi, astronomicește se constată și o agitație anormală pe Soare.

Agitația din Faur e cunoscută.

Acuma e alta la rând.

În minutul, când scriu aceste șire, mi-am lăsat ochianul la o parte, după-ce am privit la câteva grupuri uriașe de pete, ce tocmai acuma se observă spre marginea occidentală a Soarelui. Grupul principal, concentrat, cu nucleuri bine definite, se află aproape de equator. Celelalte se află respirate pe emisfera nord.

Judecând după poziția actuală a petelor aș putea afirma, că s'au ivit pe la începutul lui Mai. Imi lipsesc observații anterioare. Iar buletinele abonate ale câtorva observatoare din străinătate încă nu mi-au sosit.

Nu pot îndemna cu destulă stăruință pe ori cine posedă ochiane, provăzute cu sticle negre, să observe aceste fenomene magnifice. Cuget îndeosebi la școalele noastre secundare, unde de regulă se află și câte un ochian. Dimineața sau către seară s'ar putea face observații solare. — Eu le fac cu ajutorul unui ochian, al cărui obiectiv abia măsoară 45 mm. în diametru. Imaginile sunt foarte clare. Le observ sau direct, sau proiectându-le pe hârtie albă, în care caz petele se pot desemna, li-se pot constata dimensiunile și poziția heliografică.

Gavril Todică.

sunt ridicate prin proiectul de lege din chestiune la de două ori atâta.

Binefăcător e acest proiect de lege și tot astfel și expunerea de motive pentru susținerea de școală, cari vor să-l primească. Pe aceia însă cari nu vor să renunțe de bună voie la drepturile lor ei li atinge din cale afară de grav, căci, între altele §-ul 13 din proiect prevede că susținătorii de școală își pot pierde ori și când dreptul de a mai susține școli.

Biserica română greco-catolică, ale cărei interese le reprezintă aici, are 1516 parohii. Dintre acestea $\frac{2}{3}$ sau mai exact 913 parohii au mai puțin de 700 de locuitori. M'am bucurat auzind că episcopul de Kalocsa n'are nici o singură parohie cu mai puțin de 600 de credincioși, — la mine însă lucrurile stau altcum, în întreaga mea provincie mitropolitană singură parohia Clujului numără peste 4000 de credincioși.

La mine sunt, cum am spus, din 1516 parohii 913, în cari sunt mai puțin de 700 de credincioși și numai 603 de parohii cuprind peste 700 de credincioși. Afară de aceasta mai sunt 302 comune, cari susțin bisericești-filii. Dacă într'o comună filie este bisericești, cum este în aceste 30 de filii, capelanul sau preotul trebuie să meargă și acolo la slujbă, pentru-că credincioșii de acolo de aceea și-au altă bisericești, pentru ca să nu fie siliți a se duce în parohia-matră.

Biserica, pe care o prezint, constă, după-cum ați binevoit a vă convinge, din cele spuse, din parohii foarte mărunte, cari, bine înțeles, nu pot suporta greutăți, ca acelea, pe cari le suportă parohii de două, sau de trei ori mai mari. Asta-i clar, ca lumina soarelui, și nici nu mă voi mai extinde asupra ei. Vă atrag numai atenția, că în acea parte a țării, pe care o ocupă credincioșii mei, aristocrația după naștere și după avere nu e dintre ei, și de aceea nici în Camera magnaților, afară de căpeteniile bisericești, alt magnat român greco-catolic nu este. În o stare ca aceasta e evident, că actualul proiect de lege forțază biserica noastră pe toată linia, ca să primească ajutorul de stat și cu aceasta să-și predea sau cel puțin să-și împartă drepturile ei de până acum.

Desfășurându-vă aici aceste argumente, nu voiesc să fac politică cu toate că și chestiunile bisericești și școlare își au partea lor politică. De aceea nici nu voiesc să răspund la acea parte din cuvântarea de alaltăieri a d-lui Beöthy Zsolt, în care spunea că în această țară sunt elemente cari gravitează în afară, sau sunt cel puțin centri-fuge.

Dați-mi voie, dar e îndeobște știut că de când e lumea, și de când e aici o Ungarie, locuitorii acestei țări gravitau în jos în direcția curgerii râurilor: din Maramurăș până la Titel, dela munții Harghita până la Turnu Roșu — și așa mai departe. E nesfârșit de mare numărul acelor familii, cari dela Bistrița-Arieș în jos trec prin pasul Tulgheșului, al Oituzului, al Ghimeșului ca să-și caute existență în alte părți. Sunt nenumărați Unguri, Săcui, Români și Sași, cari trec pentru a-și căuta de ale traiului. Ei, aceștia sunt elemente centri-fuge ? Dacă râurile n'ar curge într'acolo, ci într'acoece, oamenii aceia ar veni aici și nu s'ar duce în alte părți.

Cu toate că nu voiesc să trec la o discuție pe acest teren, totuși, trebuind să-mi apăr interesele bisericești mele, nu pot să nu amintesc următoarele:

Instrucția populară e atât în interesul bisericești cât și în al statului. Biserica are între învățăturile ei fundamentale porunca Mântuitorului: »Mergând învățați toate popoarele!« Domnul Chris'os n'a respins dela sine copii, ci mai vartos a zis: »Lăsați pruncii să vie la mine!«

Pe cât de mare e acesta interesul bisericești pe atât ei e și al statului ; de aici rezultă că ambele aceste instituții trebuie să abă un amestec în instrucție. Dar acest amestec nu va fi bun, când în loc să se facă pe o cale pacinică și prin o înțelegere cuminte, se face prin ruperi, bănueli și ciocniri. Am convingerea, că dacă am pune umăr la umăr și am face tot ce e cu putință, nu am putea să ajungem pe toate terenlele instrucției la un rezultat, — după cum s'a întâmplat cu art. de lege XXXVIII despre edificii — cât pentru obligativitatea generală a învățământului însă, asta, după cum atestă principii pedagogice nerăsturnabile, nu se poate duce la îndeplinire. Vedet'i deci, că chiar dacă am fi umăr la umăr și pe deplin înțelegem și chiar atunci n'am putea realiza toate scopurile instrucției până la cel din urmă, — nici noi, nici biserica, nici statul.

Dar veți zice d-voastră : »Voi sunteți slabi, voi locuiți cea mai săracă parte a țării, parohiile voastre sunt puține, — ce mai vreți și voi ? Răspund, da, tovarășia celui slab nimeni n'o caută, dar e datorita

afântă a celui puternic ca să-l ajute pe cel slab pentruca acesta să se întărească. Datoria celui puternic nu poate fi ca pe cel slab să-l năpădească așa încât să-l nimească cu loviturile lui.

Dați-mi voie cu privire la biserică să-mă refer la niște legi vechi. Cred că o pot face aceasta ca ardelean, mai ales că în Ardeal s'a purtat o luptă de 300 de ani pentru convingerea religioasă, pentru libertatea autonomică și pentru egala îndreptărire a confesiunilor.

Intre legile dela 1790—91 este un articol de lege, cel al IV-lea, prin care Maiestatea Sa asigură pe toate confesiunile din Ardeal, ca nu vor fi conturbate nici când în exercițiu liberă a bisericilor, școlilor, gimnaziilor, cimitiriilor, clopotelor etc. Când am amintit această lege la o anchetă, mi-s'a răspuns că nu există alte legi eterne afară de una singură: fericirea popoarelor. Dar oare fericirea popoarelor nu se bazează pe legi pozitive?

Dar oricât au luptat Ardeleanii și ori cât luptă ei azi pentru libertatea autonomă a bisericii lor, aceasta li-e recunoscută prin § 14 al articolului de lege XLII din 1868, care zice că toate acele legi, cari asigură libertatea autonomică, culturală și confesională a diferitelor biserici din Ardeal și din așa numitele părți adnexe, nu numai că nu se mențin, dar ele se estind și asupra bisericilor române greco-catoalice, precum și asupra bisericii greco-orientale.

Eu sunt un mare stimător al legilor și totdeauna mă nuzesc a le respecta și nu a le călca. În urma acestui proiect de lege cea mai mare parte a libertății bisericești noastre, a dreptului de a-și susține școli pe cari le-am avut până acum, dispare, și dispare din cauzele amintite până acum cu toate garanțiile puse în vedere. Asta-i soarta omenească pe care a prevăzută și Iustinian când zicea: »Leges conduntur quum promulgantur, firmantur autem quum utentium moribus comprobantur.«

Dacă noi renunțăm de bună voie la libertatea noastră, la drepturile noastre autonome și la celelalte drepturi autonome, ear guvernul întinde ajutor celor lipsiți numai sub condiții de a-ți lega mâinile — asta înseamnă că renunțăm noi de voia bună la drepturile de până aici și nu mai reflectăm la libertățile pe cari le-am avut până acum.

Dar statul are misiunea sublimă de a ajuta pe cel slab și nu a-l apăsa, a-l ridică la sine, ear nu a-l alunga dela sine. Regele ungar, când a sancționat legea ardeleană — »sua maiestas reddite«, a făcut aceea a se cuprinde în corpus iuris, cap XII° LL., unde el poartă atributul de »defensor Christianitatis«.

Dacă vr'o biserică are nevoie de apărare, statul are sublima chemare de a o apăra, iar nu de a o despoia și de drepturile pe cari le mai are. Ca și pe terenul întregii vieți publice, așa și pe terenul instrucției trebuie să purcedem la lucru umăr la umăr și să ne sprijinim reciproc, să sprijinim biserică, să sprijinim statul, căci statul n'are o bază mai sigură în nimic decât în marea public crescut de biserică în direcție morală-religioasă. Creștinul adevărat se supune legilor fiindcă-l obligă conștiința, iar nu forța. Papa Lucius al III face în cap. III al dreptului lui canonic o enunțatiune »Sicuti leges non dedignantur sacros canones imitari: ita et sacrorum statuta canonum constitutionibus Principum adjuvantur.«

După cum legile nu regretă a promova binele public în spiritul canoanelor, tot astfel canoanele capătă și ele putere prin legile principilor.

Afirm că nu e un cler, care să servească cu mai multă credință și cu mai mult devotament cauza publică și interesele Ungariei, — nu este un popor care, veaturi deardândul, să fi dovedit simțul lui de jertfă pentru interesele statului și pentru asigurarea tronului, ca tocmai acesta al nostru.

Acest cler și acest popor merită prin urmare, ca să nu i-se conturbe drepturile lui de până acum, și așa destul de știrbite, și că, dacă guvernul voia să-l ajute, să nu-l ia în schimb drepturile, pe cari e stăpân până acum.

Fiindcă însă acest proiect de lege, după cum am dovedit, nu vrea să aibă în considerare drepturile bisericești mele și ale comunelor bisericești sărace, declar, că nu-l primesc.

Ministrul Korytowski despre pactul cu Ungaria. Cu ocaziunea candidării ministrului de finance austriac Dr. Korytowski (polon) ca deputat, el a adresat o scrisoare primarilor, câtorva comune orașenești din Galiția, în care zice între altele: Viitorul pact economic vom să aibă caracterul

unei mai mari stabilități, el va da ambelor state poate ceva mai mare independență economică. Dacă negocierile cu guvernul ungar n'ar avea rezultat, noi austriacii vom implini îndatoririle noastre ce derivă din tractate, iar în toate celelalte privințe vom procede după interesele noastre speciale economice. Dacă se va încheia sau nu un pact (compromis) e greu de prevăzut. Încât pentru mine, cred că se va încheia. Guvernul austriac nu e legat de nici o direcție, el are în privința aceasta deplină mână liberă.

Ziarele italiene și conflictul greco-român. Ziarele din Italia se ocupă iară cu rezolvirea conflictului greco-român. »Gazetta dela Venezia« publică o scrisoare din Atena cu următorul cuprins: E foarte probabil ca regele George să întreprindă zilele acestea o călătorie în toată Europa. Suveranul Greciei va vizita în primul rând pe împăratul Francisc Iosif și-i va spune că ar fi chiar în interesul Austriei ca să stăruie pentru rezolvirea conflictului.

Ziarul »Tribuna« publică o telegramă dela corespondentul său din Atena, care anunță că Grecia oricât ar dori să se impace cu România, nu poate să implinească condițiunile ce i-le pune statul român, căci guvernul grecesc n'are nici o înrîurire asupra patriarhatului din Constantinopol.

Intrevederea între ministrul sârb Pașici și baronul d'Aehrenthal. Primul ministru al Serbiei, Pașici, a făcut Luni o vizită ministrului de externe al Austriei, baronul d'Aehrenthal. Intrevederea a durat o oră. Se spune că Pașici e foarte satisfăcut de rezultatul ei. Primul ministru al Serbiei va mai sta trei zile în Viena, când se va stabili data tratativelor pentru convenția comercială sârbo-austriacă.

STIRILE ZILEI.

— 2 Maiu v.

Inmatricularea prințului de coroană spaniol. Sâmbătă a fost introdus nou născutul prinț de Austria în matricula stărei civile. Prințul a primit numele Alfonso, Pio, Cristino, Eduardo și multe altele. Ca reprezentant al familiei regale a fost de față la act prințul Carlos, apoi au asistat reprezentanții guvernului, senatului, camerei, și mayordomul, ducele Sotomayor. Regele Edaurd a telegrafiat că dorește să fie naș la botez, dar i-s'a răspuns cu părere de rău, că nu i-se poate satisface dorinței, fiindcă Papa anunțase deja, că vrea să fie nașul prințului de coroană. Starea sănătății reginei Victoria precum și a nou născutului prinț e bună. Regina Victoria a început deja să lăpteze ea însăși copilul.

O adunare extraordinară a fondurilor din Năsăud. A fost convocată de presidentul d-l Dr. D. Ciuta pe ziua de 30 Maiu a. c. în Năsăud. La ordinea zilei e chestiunea îndreptăririi la fondul de stipendii, darea de samă a delegației de 20, aleasă în adunarea din Septembrie 1905, eventual luarea de măsuri pentru a se delega din nou o comisiune, care să se ocupe cu această ardentă chestiune.

Generozitate grecească. Din Atena se anunță următoarele: Cu privire la pomnirea familiei regale române în rugăciunile serviciului divin de Paști de către patriarhul ecumenic, se afirmă că mai înainte de sărbătorile Paștelui patriarhul ar fi cerut părerea regelui George al Greciei, dacă poate să pună în practică proiectul: cel are de a pomni în timpul liturghiei: »România, pe regele României, pe prințul moștenitor și întreaga familie regală română, care anul trecut fusese exclusă din rugăciuni. Regele George s'ar fi grăbit cu toată voia să răspundă, că »nu vede în aceasta nici un inconvenient.«

Din Cobalm se anunță că acolo a încetat din viață eri dep. sas Franz Pildner.

Inundațiile din Tulcea. Primăvara aceasta, topindu-se zăpezile cele mari, apele Dunărei au crescut simțitor. Satul »Regele Carol« din fața orașului Tulcea e inundat complet.

O altă știre anunță că orașul Sulina e sub apă. Apa din Băiți venind foarte mare a inundat toate străzile superioare și din părțile marginase ale orașului. Locuitorii sunt foarte îngrijați și autoritățile lucrează din răpuzeri pentru a veni în ajutorul lor. Sunt temeri, că inundațiile vor crește.

Stabilimentul de Hydrotherapie al Eforiei școlare române din Brașov s'a deschis iarăși din 2 (15) Maiu a. c.

Două nouă submarine austro-ungare. Direcția marinei austro-ungare a comandat două submarine la o firmă engleză. Submarinele vor fi construite în Pola de personalul marinei austro-ungare sub supraveghierea constructorilor firmei engleze. Motorii și celelalte părți au fost comandate în America.

Accidental unui artist. În timpul reprezentății de Luni dela cirul Beketow, în care artistul Zula se producea ca »regele tunurilor« s'a întâmplat un accident. Producțiunea constă în faptul că Zula este introdus într'un tun și zvârlit de acolo ca o ghiulea cu ajutorul unui arc într'o pânză de salvare. Arcul fiind însă prea încordat artistul fu zvârlit la o distanță prea mare și căzu jos pierzându-și conștiința. El va trebui să rămâie în pat câteva săptămâni.

Necrolog. Ni-se comunică: Astăzi a încetat din viață în etate de 58 ani Nicolae Sulică, unul din poporenii noștri din Scheii-Brașovului, un om care în viața sa și-a dat silința să facă din copiii săi oameni de carte. Fii răposatului sunt d-l Nicolae Sulică profesor la gimnaziul român din Brașov și d-l Constantin Sulică profesor la gimnaziul-model din Budapesta. În urma răposatului a rămas și o fetiță orfană, Elena, în etate de 11 ani. — Odihnească în pace!

Luptă între revoluționarii armeni și trupele turcești. Din Constantinopol se comunică, că un număr de 200 revoluționari armeni s'au refugiat pe insula Aklamar și au opus aci o rezistență disperată unor batalioane turcești. Cele două batalioane au fost aduse pe insulă cu ajutorul a două vapoare. Ele au suferit însă mari pierderi și au fost silite a se retrage pe celălalt țărm de pe care bombardează acum insula.

Cronica din afară.

Un interview cu președintele Dumei Golovin. Președintele Dumei, Golovin, a acordat un interview unui redactor al ziarului »Novosti Utrac«. Golovin a declarat, că Duma nu va fi nicidecum disolvată și aceasta cu atât mai puțin acum, cu cât conflictul ivit din cauza învinuirilor aduse armatei, a fost tranșat într'un mod definitiv. Stolipin de asemenea are tot interesul și-și dă toată silința, pentru-ca Duma să existe și în viitor. Cu privire la însemnătatea legilor ce va vota Duma, ele sunt toate de aceeași importanță, numai că în primul rând se va vota legea pentru organizarea judecătoriilor locale și legea inviolabilității persoanelor.

Congresul socialiștilor ruși. Luni s'a deschis în Londra congresul social-democraților ruși. La ședințe participă peste 200 de membrii. Guvernul englez nu va împiedeca nicidecum ținerea congresului, dar fiecare socialist rus va fi urmărit pas cu pas de către un agent polițienesc. La congres participă și Maxim Gorki.

Situația politică în Muntenegru. — Din Cetinje se comunică că în Muntenegru situația politică se complică. În toată țara au fost arestați numeroși adepți ai opoziției, lucru ce a indignat populația. Intre cei arestați se află și fostul membru la resortul de culte Raiciovici, el a fost însă eliberat în urma protestărilor deputaților opoziționiști. Printre arestați se mai află și Servici, fost adjutant și mareșal de curte al prințului.

Ministrul englez Campbell Bannerman și chestia dezarmării. Primul ministru al Angliei Campbell Bannerman a ținut Luni la Manchester un nou discurs, în care s'a ocupat cu declarațiile lui Bulow în chestia dezarmării. Campbell Bannerman recunoaște că e greu, imposibil poate chiar, să se găsească o formulă, după care să se conducă toate puterile. El declară însă că într'o consfătuire comună s'ar fi putut ajunge la convingerea bunelor intențiuni ale puterilor și s'ar fi putut stabili un acord. Din discursul lui Campbell Bannerman reese, că chestia dezarmării nu va da loc la vre-o neînțelegere între Londra și Berlin și că în special această chestiune nu va schimba întru nimic relațiile.

ULTIME STIRI.

Viena, 15 Maiu. Rezultatul de până acum, deși nu decisiv, e foarte interesant, mai presus de toate produce senzație înfrângerea ministrilor. *Ministrii Forst, Pradek și Derschatta sunt în balotaj. Ministrul de culte Marchet a căzut.*

Viena, 15 Maiu. Social-democrații au câștigat o completă victorie în Boemia. Ra-

dicalii, partidele naționale și tinerii cehi au suferit pierderi mari, la care nici nu se așteptau acum câteva zile. În Austria de jos și Moravia social-democrații au cucerit de asemenea numeroase mandate. În Eger a fost ales social-democratul Dötz față de fostul deputat Schönerer. Deasemenea a căzut cel mai bun orator al partidului schönererian Stein. A fost ales social-democratul Schumeier. În Teschen, Töpliz, Smiko și Kladno au învins social-democrații. Radicalii cehi: Choz, Gruber și alții au căsūt. În Prag-josefstadt, în Koleschovici, Reichenburg și Karlsbad au fost aleși social-democrați.

Gernăuți, 15 Maiu. În Bucovina au fost aleși doi români: baronul Hurmuzaky și Simionovici. Apoi social-democratul evreu dr. Straucher și ruteanul Wasilko.

Viena, 15 Maiu. La oarele 1 noaptea nu se poate avea încă un tablou lămurit al rezultatelor, în primul rând pentru motivul că din numeroase părți ale provinciei n'au sosit încă știri dela alegeri. Sigur este că în numeroase locuri s'au declarat balotagii. Eri au fost alegeri în 439 circumscripții, în mai bine de 200 vor fi balotagii. *Sociali-democrații, cari în parlamentul trecut aveau 14 reprezentanți, au cucerit până acum 45 mandate. Dintre creștinii sociali au fost aleși 60—70 și împreună cu centrul catolic vor număra 90—100 de deputați.*

Viena, 15 Maiu. Partidul poporal german, al cărui șef este Derschatta, nu mai există în adevăratul înțeles al cuvântului. În parlamentul trecut a avut 45 mandate azi n'a învins decât în 2 locuri; toți candidații partidului au căzut. Mari înfrângeri au suferit și cehii. Ministrul Paçac și Forst, apoi șefii de partid Kramarz și Kaftan sunt în balotaj. Schönerer și toți adepții săi au căzut sau sunt în balotaj.

Viena, 15 Maiu. Din 33 circumscripții electorale ale Vienei au fost aleși 20 creștini sociali, 8 social-democrați și 1 progresist. În 4 circumscripții s'a declarat balotaj, în două între creștinii sociali și progresiști iar în două între social-democrați și creștini sociali. În genere victoria social-creștinilor e mare, dar și a social-democraților e de mare însemnătate.

Viena, 15 Maiu. Prințul Lichtenstein a învins la Hernalds față de un social democrat numai cu 8 voturi în plus. Vestitul Schneider a căzut în balotaj cu socialistul Pfortner; Prohasca, favoritul lui Lueger, va fi în balotaj cu un candidat social democrat.

Budapesta, 15 Maiu. Biroul ungar de corespondență telegrafiază următoarele cu privire la rezultatele alegerilor din Austria. Până acuma se cunoaște rezultatul din 240 circumscripții. Au fost aleși 30 creștini-sociali, între cari și Dr. Lueger, (balotagii 18); social-democrați 30 (balotagii 50); partidul poporal german 16 (balotagii 17); partidul german progresist 8 (balotagii 7); pangermani 6 (balotagii 5); partidul agrar german 16; conservativi-vechi 20 (balotagii 3); cehi tineri 5 (balotagii 10); cehi bătrâni 3 (balotagii 2).

Budapesta, 15 Maiu. Fostul comisar general al expoziției jubilară române, dr. Istrate, a trimis o scrisoare președintelui expoziției ungare, prin care mulțumește căldurps comitetului pentru participarea la expoziția română. Scrisoarea încheie cu convingerea că, ambele națiuni vor trăi și în viitor în cea mai perfectă înțelegere.

Berlin, 15 Maiu. Reichstagul a adoptat tratatul de extradare dintre Germania și Grecia în prima și a doua citire. A adoptat apoi în a treia citire convențiunea comercială cu Statele-Unitate și s'a amân timer până la 19 Noemvrie viitor.

Petersburg, 15 Maiu. Lucrătorii celor mai multe fabrici s'au pus în grevă eri. Patrulole au fost întărite, dar nu s'a întâmplat nici o disordine. Până la amiază 93.097 lucrători din 236 fabrici au încetat lucrul, din cauza zilei de 1 Maiu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Branisce

Corsete franțuzești și corsete pentru dame în poziție, specialități de bandaje pentru stomac, pânțec, gradhalter cu prefurți ieftine se capătă la Rappaport B. Strada Porții Nr 16 etajul I.

Produsele Fabricii de mărfuri argiloase din Cristian (țevi de piatră și articole Chamotte) se află de vânzare cu prețuri originale numai în **Depositul din Brașovul-vechiu, Strada lungă Nr. 35, care s'a deschis din 1 Maiu.** (2843. 3-39)

Nr. 896—1906.

a. f. c. ș. d.

Publicare de concurs.

La gimnaziul superior fundational din Năsăud în decursul anului școlar 1907/8 e de a să complini o catedră de profesor ordinar la care pot concura indivizi cari au calificățiune de profesori pentru școalele medii din geografie și științele naturale.

Cu acest post dacă să denu-mește profesor ordinar să asigure din fondul central școlastic din districtul Năsăudului următoarele dotațiuni:

1. plata anuală de 2200 coroane care cu timpul să ridice la 2400 coroane.
2. quartir natural.
3. adausuri cincenale de 200 coroane.
4. drept de penziune în înțelesul articolului de lege XXVII din 1894.

Dacă însă să complinește cu profesor suplent competența acestuia e 1600 coroane.

Dela concurenți să recere ca să fie civi ungari, să poseadă calificățiunea științifică prescriasă de lege și să știe pe deplin limba română și maghiară.

Concurenții să-și aștearnă suplicele adresate către comisiunea administratoare de fondurile centrale școlastic și de știpendii din districtul Năsăudului și ajustate cu documentele despre etate, religione, starea familiară, referintele militare calificățiunea științifică, cunoștințele de limbi și eventual despre serviciul de până acum, până în 1 Iulie 1907 la direcțiunea gimnaziului superior fundational din Năsăud cu atât mai vârtos, pentru-că suplicele cari vor sosi mai târziu nu se vor lua în considerare.

Din ședința comisiunei administratoare de fondurile centrale școlastic și de știpendii din districtul Năsăudului ținută în

Năsăud, la 6 Martie 1907.

Președinte:

Dr. D. Ciuta m. p.

Secretar:

Dr. Nestor Simon m. p.

2856,1-1.

Caut 2 calfe

de branja manufacturei, cari vorbesc perfect limba română, maghiară și germână. Cei cu scri-soare frumoasă sunt preferiți.

Tralan Streza,

(2850,3-3.) comerciant în Făgăraș.

Caut în prăvălia de Spe-cerie (băcănie) o Calfă

Se recere și ennoășterea limbei maghiare. Postul se poate ocupa numai decât. **POMPEIU BOTEZAN,** comerciant, Nagy-Sármás.

(2849,4-3.)

Succes ne mai pomenit! Tuburi de cigarete "Antinicotin" în cutii de țigarete.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

Avis important!

Aduc la cunoștința On. public de **Dame** din loc și din împrejurimea Brașovului, că m'am reitors din voiaju din streinătate și am adus un mare asortiment de

PĂLĂRII

de Dame, de Domnișoare și de copii.

Bogat asortiment de Modele din Wiena și Paris se găsește totdeauna în magazinul meu. — Pălării vechi prelucrez după moda cea mai nouă cu prețuri foarte moderate.

Asemenea să primește în salonul meu orice comandă de Rochi, Bluze, Costume de Dame și de copii de cusut cu prețuri foarte reduse. Rog On. public de Dame de a-mi da sprijinul D-lor.

Cu toată stima

ROSA WEISS,

Strada Porții Nr. 16. Etagiul I.

Sirup de smeură de munte

aromatic, natural, cu garanție recomandă foarte ieftin

Droguerie medicinală

C. H. NEUSTÄDTER,
BRAȘOV, Strada Porții Nr. 15 (Casele Altstadtër).

Trimiteri cu poșta în fiecare zi.

Norocul la TÖRÖK este statornic!

Neintrecut este norocul, care favorisază colectura noastră principală. Am plătit On. noștri clienți în scurt timp câștiguri mai mult de 30 milioane corone, între cari cele mai mari câștiguri, și anume:

de 2-ori premiul cel mare de **600,000 Cor.**

Câștigul cel mai mare de **400,000 Cor.**

6 à 100,000, 3 à 90,000, 3 à 80,000, 3 à 70,000, 4 à 60,000, mai multe à 50,000, 40 000, 30,000, 25 000, 20,000, 15,000 și afară de acestea multe alte câștiguri de 10,000, 5,000, 3,000, 2,000, 1,000, și 500 etc.

Recomandăm a participa la loteria de clase, care are cele mai mari șanse de câștiguri din lume și a comanda la noi un los norocos.

La următoarea loterie de clasă a 20, se vor sorta éráși din

125.000 losuri 62.500

cu câștiguri, în total cu suma enormă de 16 milioane 457,000 cor.

Cel mai mare câștig event. 1.000,000 Cor.

Special 1 premiu cu 600,000, 1 câștig à 400,000, 1 à 200,000, 2 à 100,000, 2 à 90,000, 2 à 80,000, 2 à 70,000, 2 à 60,000, 1 à 50,000, 3 à 40,000, 3 à 30,000, 6 à 25,000, 9 à 20,000, 13 à 15,000, 44 à 10,000, și încă mai multe altele.

Care zi din săptămână are pentru Dumniata o deosebită importanță?

Comandați numerii notați lângă ziua în care Vi s'a întâmplat ceva extraordinar.

Duminecă 12314.	Luni 53093.	Marti 123027.	Mercuri 123028.
Joi 12411.	Vineri 55348.	Sâmbătă 60015.	

Prețul original al losurilor stabilit după plan, Clasa I. este: 1/8 los orig. fl. — 75, seu cor. 1.50, 1/4 los orig. fl. 1.50, seu cor 3.— 1/2 " " " 3.—, " " 6.—, 1/1 " " " 6.—, " " 12.— și se trimit cu rambursă seu pe lângă trimiterea sumei înainte. Liste oficiöse se espedeză după tragere. — Planuri oficiöse gratis.

Ne rugăm ca comanda pentru losurile norocoöse de sus să se trimită până în

23 Maiu a. c.

cu încredere direct la noi, de-ôre-ce numerile norocoöse se pot ușor epuiza

A. TÖRÖK & Co.

CASSĂ DE BANCĂ A. G.

Cea mai mare întreprindere de loterie de clasă în Ungaria.

BUDAPEST. Secțiile loteriei de clasă a colecturei noastre principale sunt:

Telegram-Adrese: Török-Budapest. Centrala: **Servitenplatz 3/a** în palatul propriu.

I. Filială: **Theresienring 46/a.** — II. Filială: **Weitznerring 4/a.**

III. Filială: **Museumring 11/a.**

Gazeta „Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf.

Articole de toaletă:

Săpunuri de toaletă, Parfumerie, Eau de cologne, Pudră, Pomadă, Cremă, Pastă pentru dinți, Apa de gură, precum și articoli pentru cultivarea pielei, fabricat strein și indigen. Asortiment bogat, se capătă cu preț foarte ieftin la

G. EITEL,
Strada vămei 18.